

אמנם כעת הסבה ההשגחה אשר באספת הממלכות הנאורות בסאן רעמא, ניתן צו אשר ארץ ישראל תהיה לעם ישראל, וכיון שסר פחד השבועות וברשיון המלכים קמה מצות ישוב ארץ ישראל ששקולה כנגד כל מצוות שבתורה (ספרי פ' ראה) - למקומה. ומצוה על כל איש לסייע בכל יכלתו לקיים מצוה זו. ואולי על זה נאמר: "עד מתי תתחמקין" (ירמיה ל"א), ואם יתן השי"ת ויתרחב הדבר ויגדל ויפרח כשושנה כמו שנגדלו בימי ארתחששתא, אשר היו נתונים תחת פרס, דובא-ניידא (קדושין ע"ב) ואף כעת תחת ממשלת ארץ-האי - עם בריטניה המתונה - אז בטח הוא ענין העומד ברומו של עולם.

הן אמנם, שאז היו הנביאים, בנבואה מן השמים, מחזיקים אותם. מי יודע - אולי כמו חרבן הבית השני היה שלא עפ"י הנבואה, (אשר מהאי טעמא כשגלו לא בטלה קדושת הארץ, כדברי נועם של התוס' יו"ט, בעדיות פ' ח, משנה ו') - כן יהיה הנחת אבן פנה שלא עפ"י נביאים וכנטילתו - כך נתינתו. אכן במופלא ממך אל תחקור, כי זה תלוי בהופעת אור אלקי לראות אשר כל ענינים הכלליים וקנינים הצבוריים יהיו על טהרת הקודש והצניעות, וכמו שעשו אנשי כנה"ג.

אבל יהי' איך שיהיה, מצות ישוב ארץ-ישראל לא נפטר מזה, כל מי שבכחו יעשה זכות המצוה הזאת תגן על עמו ישראל בכל מקומות מושבותיהם להצילן מכל רעה, ועיניהם ועינינו תחזינה בשובו לציון ולשמוע בעת יאמר לציון מלך אלקיך בב"א.

דברי המצפה לראות בתשועת ישראל, חותם פה דווינסק

מאיר שמחה כהן

הרי לפניך כי רבינו מאיר שמחה זצ"ל פוסק להלכה שבהחלטת סן רעמו סר לגמרי הענין של השבועות מפני שאז ניתן הרשיון של האומות⁵⁰ (וכ"כ הרבה

50. וראיתי להביא כאן מה שיש מי שכותב: "ויש טפשים האומרים שיען שהי' בהסכמת רוב האומות אין כאן לא איסור שבועה ולא איסור העברה על הקץ. וכל כך גבר החשכות וסמיית עינים שנפל על העולם לטעות בדברי הבלים כאלו כו" עכ"ל. אין הדברים זקוקים לתשובה.

וכע"ז כותב שם: "ויש אפיקורסים שאומרים שכיון שהאומות לא קיימו את השבועה, לכן יש גם לנו ח"ו היתר לעבור על השבועה, וזה הבל הבלים, שאין אלו השבועות תלויים זה בזה, שלא השביע אותנו הקב"ה בשביל טובת האומות אלא לטובתנו, שראתה חכמתו ית"ש את גודל הרעה של דחיקת הקץ לפני זמנו". ושוב כותב: "וכעת הראוני בס' מעשי ידי יוצר על הגדה מהגאון

גדולים), ואחרי פטירתו נתקבל גם האישור של האומות המאוחדות לאותה החלטה ונתחזק האשור ביתר שאת. וכן היתה דעת מועצת גדולי התורה בכנסי' הגדולה בשנת תרצ"ז, כשדנו על ההצעה לחלק את א"י ובחלק של א"י תקום מדינת ישראל והיו מיעוט קטן מתנגדים ונתקבלה החלטה כהרוב שהסכימו להצעה כמו שיתבאר להלן, והחליטו אז לכלול בתוך התכנית שלהם גם את הצורך להתעסק בעלי' לארץ ולהתיישבותה.

מהרש"ק מבראדי ז"ל כותב "זעקה יותר מדאי אסור לדעת רש"י ז"ל (מחמת השבועה) אלא כיון שהמצרים עברו על שבועתם הותר גם להם לזעוק כ"כ להשי"ת כמו שנים שנשבעו זה לזה" כו' "ובאמת לא כתב זה המהרש"ק אלא בדרך דרוש כדרך הדרשנים המחדשים פירושים שונים בדרך אגדה אף אם אינם להלכה כלל הדרשה תדרוש ואין משיבין על הדרוש". תימה שלא מחק המלים "ויש אפיקורסים" לכבודו של המהרש"ק זצ"ל שהצדק אתו וכ"כ האחרונים. ומ"ש לתרץ דברי המהרש"ק, אותם הדברים ממש י"ל על רוב דבריו בספרו.

קבלתי מכתב מאת הרב ר' חיים פרוש שליט"א מירושלים וז"ל:

הנני להעתיק לו לשון קדשו של הגאון הקדוש רבן של ישראל ועמוד התשובה מרן ר' הלל קולומייער זצוק"ל זי"ע בענין ביטול שלש שבועות שאין שייך בזמן הזה. הדברים מובאים בספר "רב שלום" על התורה ומועדי השנה שחיבר הגאון הצדיק (כך כותב בהסכמה מרן ה"ערוגת הבושם" זצוק"ל זי"ע) רבי שלום אדלר זצוק"ל אבד"ק סערעדנא, שהיה בן אחותו של מרן ר' הלל זי"ע. נדפס במונקטש בשנת תרס"ב. (לקוטי תהלים עמוד ק"מ) "וידוע שג' שבועות השביע הקב"ה את ישראל שלא ימרדו במלכות ח"ו, שלא ידחקו את הקץ וכו', ואיתא ג"כ שאז בשעה ההיא השביע הקב"ה את שרי האומות שלא ישעבדו את ישראל בפרק חס וחלילה, ושיתנו מקום לישראל להסתופף בצילם, ושמעתי מדודי הגאון הקדוש מקאלאמעא (בעמ"ח ספרי משכיל) להיות כי הדין בש"ע יו"ד שנים שנשבעו זה לזה ועבר אחד על שבועתו, מותר גם להשני לעבור על שבועתו, ואם המלך והממשלה עוברים על השבועה ורודפים את ישראל ומשעבדים עמהם אזי רשאי לישראל ג"כ לעבור על שבועתם עכ"ל ק.

וכעת נחזי אנן אשר לאחר השואה הנוראה שדם ישראל נשפך כמים וכל האומות עמדו על הדם ושתקו ומנעו מאחב"י לברוח ולמצוא מקום מקלט במדינותיהם ללא יוצא מן הכלל ובפרט בא"י שסגרו השערים ואף טיבעו אני' עם מאות מישראל הי"ד שרצו למצוא מנוחה בא"י אם כן ברור כשמש לכל מי שרוצה להודות על האמת שאין כל מקום לכל השבועות והותרו לגמרי ויה"ר שהשי"ת יתיר שבועתו [עיין ב"ב ע"ד א' אוי לי שנשבעתי ועכשיו שנשבעתי מי מפר לי (ועיין תוס' בכורות ל"ז א' ד"ה מפירין) וברש"י "שנשבעתי מן הגלות כדכתיב קראי טובא בנביאים"] וכמ"ש בתיקוני זוהר (קמ"ג א') (הנהוג לאמרו קודם כל נדרי והוא בסוף התיקונים) קם ר' שמעון וכו' ואם נדר או נשבע וכו' הא תלת בני נשא יכלין למיפטר לה וכו' ויראנו נפלאות בביאת מלך המשיח ובבנין המקדש על ידו כפסקו של הרמב"ם ז"ל בסוף הל' מלכים: והיתה לה' המלוכה במהרה דידן, עכ"ל.

מהנ"ל אפשר לראות מי המה האפיקורסים שאומרים כן, וזה הוא דבר שהי' בכלל וכו' ללמד על הכלל כולו יצא. וראה בפנים דף קעד, קפז.